

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

DƯƠNG ĐÌNH TIẾN

**PHÁT TRIỂN KINH TẾ HỘ NÔNG DÂN TRÊN
ĐỊA BÀN HUYỆN BẮC SƠN, TỈNH LẠNG SƠN**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ NÔNG NGHIỆP

THÁI NGUYÊN - 2019

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

DƯƠNG ĐÌNH TIẾN

**PHÁT TRIỂN KINH TẾ HỘ NÔNG DÂN TRÊN
ĐỊA BÀN HUYỆN BẮC SƠN, TỈNH LẠNG SƠN**

Ngành: Kinh tế nông nghiệp

Mã số: 8.62.01.15

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ NÔNG NGHIỆP

Người hướng dẫn khoa học: TS. Bùi Đình Hòa

THÁI NGUYÊN - 2019

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan: Số liệu và kết quả nghiên cứu trình bày trong luận văn này là trung thực và chưa được sử dụng để bảo vệ một học vị nào. Mọi sự giúp đỡ cho việc thực hiện luận văn này đã được cảm ơn và các thông tin trích dẫn trong luận văn đều đã được chỉ rõ nguồn gốc.

Thái Nguyên, ngày 23 tháng 3 năm 2019

Tác giả

Dương Đình Tiến

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình nghiên cứu và viết luận văn tôi đã nhận được sự quan tâm hướng dẫn giúp đỡ của nhiều tập thể, cá nhân trong và ngoài trường.

Đặc biệt xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đến thầy giáo TS. Bùi Đình Hòa, người đã tận tình hướng dẫn, định hướng và giúp đỡ tôi về chuyên môn trong suốt thời gian thực hiện đề tài và hoàn thành luận văn tốt nghiệp.

Tôi xin chân thành cảm ơn Tập thể các thầy cô giáo Phòng Đào tạo, Khoa Kinh tế và PTNT, Trường Đại học Nông lâm Thái Nguyên đã tạo điều kiện giúp đỡ tôi trong quá trình học tập, nghiên cứu để tôi thực hiện tốt đề tài này. Đồng thời xin chân thành cảm ơn UBND huyện Bắc Sơn, các ban ngành đoàn thể và các xã của huyện đã tạo điều kiện thuận lợi trong quá trình công tác và học tập cũng như cơ sở nghiên cứu để tôi thực hiện đề tài này một cách tốt nhất.

Qua đây tôi cũng xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới gia đình người thân, anh em, bạn bè những người luôn ủng hộ, động viên tạo điều kiện cho tôi trong quá trình học tập, công tác và thực hiện đề tài. Trong quá trình thực hiện, đề tài khó tránh khỏi những thiếu sót, rất mong nhận được những ý kiến đóng góp của quý thầy cô, đồng nghiệp và bạn đọc để đề tài được hoàn thiện hơn.

Xin trân trọng cảm ơn!

Thái Nguyên, ngày 23 tháng 3 năm 2019

Tác giả

Dương Đình Tiến

DANH MỤC CÁC TỪ, CỤM TỪ VIẾT TẮT

Đvt	: Đơn vị tính
GDP	: Thu nhập quốc dân
GRDP	: Tổng giá trị gia tăng
HTX	: Hợp tác xã
NTM	: Nông thôn mới
PTNT	: Phát triển nông thôn
PTSX	: Phương thức sản xuất
TLSX	: Tư liệu sản xuất
UBND	: Ủy ban nhân dân
WTO	: Tổ chức thương mại thế giới

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN.....	i
LỜI CẢM ƠN	ii
DANH MỤC CÁC TỪ, CỤM TỪ VIẾT TẮT.....	iii
MỤC LỤC.....	iv
DANH MỤC BẢNG.....	vi
DANH MỤC BIỂU ĐỒ	vii
TRÍCH YẾU LUẬN VĂN.....	viii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu của đề tài	2
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	3
4. Bố cục luận văn.....	3
5. Tổng quan các công trình nghiên cứu có liên quan	3
Chương 1. CƠ SỞ KHOA HỌC VỀ PHÁT TRIỂN KINH TẾ HỘ NÔNG DÂN	7
1.1. Tổng quan về kinh tế hộ nông dân.....	7
1.1.1. Các khái niệm hộ nông dân và kinh tế hộ nông dân	7
1.1.2. Đặc điểm của kinh tế hộ nông dân.....	8
1.1.3. Vai trò của phát triển kinh tế hộ nông dân.....	9
1.2. Nội dung và chỉ tiêu phát triển kinh tế hộ nông dân.....	10
1.2.1. Nội dung phát triển kinh tế hộ nông dân	10
1.2.2. Các chỉ tiêu phản ánh phát triển của kinh tế hộ nông dân	13
1.3. Các nhân tố ảnh hưởng đến phát triển kinh tế hộ nông dân	14
1.3.1. Điều kiện tự nhiên.....	14
1.3.2. Điều kiện kinh tế - xã hội.....	15
1.3.3. Các chính sách của Nhà nước	18
1.4. Kinh nghiệm phát triển kinh tế hộ nông dân trên thế giới và trong nước	18
1.4.1. Kinh nghiệm phát triển kinh tế hộ trên thế giới và bài học kinh nghiệm với Việt Nam.....	18
1.4.2. Kinh nghiệm phát triển kinh tế hộ ở một số địa phương trong nước và bài học kinh nghiệm với huyện Bắc Sơn, tỉnh Lạng Sơn	26

Chương 2. ĐẶC ĐIỂM ĐỊA BÀN VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	30
2.1. Đặc điểm tự nhiên, kinh tế - xã hội của huyện Bắc Sơn.....	30
2.1.1. Điều kiện tự nhiên.....	30
2.1.2. Dân số, nguồn lao động	31
2.1.3. Vốn sản xuất.....	34
2.1.4. Công cụ sản xuất của hộ nông dân.....	36
2.1.5. Tình hình phát triển kinh tế - xã hội	37
2.1.6. Cơ sở hạ tầng.....	39
2.2. Phương pháp nghiên cứu	40
2.2.1. Phương pháp chọn điểm nghiên cứu.....	40
2.2.2. Phương pháp thu thập số liệu.....	41
2.2.3. Phương pháp tổng hợp, xử lý số liệu	42
2.2.4. Phương pháp phân tích số liệu	43
2.3. Hệ thống các chỉ tiêu nghiên cứu kinh tế hộ.....	43
Chương 3. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN	44
3.1. Thực trạng phát triển kinh tế hộ nông dân huyện Bắc Sơn	44
3.1.1. Đặc điểm chung của nhóm hộ điều tra	44
3.1.2. Các yếu tố sản xuất của hộ nông dân.....	45
3.1.3. Thực trạng thu nhập và chi tiêu của hộ nông dân các xã điều tra.....	49
3.1.4. Phân tích ảnh hưởng của các nguồn lực đến kết quả sản xuất của hộ nông dân	55
3.2. Đánh giá chung về phát triển kinh tế hộ nông thôn của huyện Bắc Sơn....	60
3.2.1. Những thành công.....	60
3.2.2. Những hạn chế	61
3.2.3. Nguyên nhân của những hạn chế.....	62
3.3. Giải pháp phát triển kinh tế hộ nông dân huyện Bắc Sơn đến năm 2025....	64
3.3.1. Căn cứ đề xuất các giải pháp	64
3.3.2. Một số giải pháp phát triển kinh tế hộ nông dân huyện Bắc sơn đến năm 2025	67
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ	80
TÀI LIỆU THAM KHẢO	83
PHỤ LỤC	88

DANH MỤC BẢNG

Bảng 2.1.	Hiện trạng đất đai huyện Bắc Sơn	31
Bảng 2.2.	Tình hình dân số và lao động của huyện qua 3 năm.....	32
Bảng 2.3.	Thực trạng vốn trên địa bàn huyện Bắc Sơn năm 2017.....	36
Bảng 2.4.	TLSX chủ yếu bình quân của hộ nông dân năm 2017.....	37
Bảng 2.5.	Cơ cấu kinh tế huyện Bắc Sơn.....	38
Bảng 3.1.	Tình hình về chủ hộ nông dân tại huyện Bắc Sơn năm 2018	44
Bảng 3.2.	Thực trạng cơ cấu đất đai của nông hộ điều tra.....	46
Bảng 3.3.	Trình độ học vấn của chủ hộ điều tra ở vùng nghiên cứu	47
Bảng 3.4.	Vốn sản xuất của chủ hộ điều tra ở vùng nghiên cứu.....	48
Bảng 3.5.	Bình quân vốn sản xuất của chủ hộ điều tra ở vùng nghiên cứu.....	49
Bảng 3.6.	Tổng thu từ sản xuất Nông - Lâm nghiệp ở hộ điều tra.....	50
Bảng 3.7.	Chỉ tiêu bình quân đời sống của hộ nông dân năm 2018.....	53
Bảng 3.8.	Ảnh hưởng của chủ hộ nông dân tới kết quả sản xuất.....	55
Bảng 3.9.	Ảnh hưởng quy mô các yếu tố sản xuất của hộ nông dân	57
Bảng 3.10.	Phương thức chủ yếu tiêu thụ các thành phẩm nông nghiệp của hộ nông dân	58
Bảng 3.11.	Dự kiến đào tạo bồi dưỡng nâng cao trình độ chuyên môn cho chủ hộ nông dân đến năm 2025	74

DANH MỤC BIỂU ĐỒ

Biểu đồ 2.1.	Bản đồ hành chính huyện Bắc Sơn-Lạng Sơn.....	30
Biểu đồ 2.2.	Tình hình dân số của huyện Bắc Sơn	33
Biểu đồ 3.1.	Cơ cấu lao động của các hộ điều tra	46
Biểu đồ 3.2.	Tổng thu nhập từ nông nghiệp tại các xã điều tra	51
Biểu đồ 3.3.	Tình hình đời sống và tích lũy của hộ nông dân các xã điều tra.....	54

TRÍCH YẾU LUẬN VĂN

1. Mục tiêu nghiên cứu

- Góp phần hệ thống hóa và làm rõ một số vấn đề lý luận phát triển kinh tế hộ nông dân trong quá trình đổi mới kinh tế đất nước.

- Đánh giá đúng thực trạng phát triển kinh tế hộ nông dân huyện Bắc Sơn và phân tích những nhân tố ảnh hưởng đến sự phát triển kinh tế hộ nông dân.

- Đề xuất các giải pháp chủ yếu nhằm phát triển kinh tế hộ dân huyện Bắc Sơn đến năm 2025.

2. Phương pháp nghiên cứu

- Phương pháp thu thập số liệu:

+ Thu thập số liệu thứ cấp: Thu thập từ các Quyết định, Nghị quyết, báo cáo, niên giám thống kê các năm 2015, 2016, 2017.

+ Thu thập số liệu sơ cấp: Qua điều tra, phỏng vấn tại 3 xã Quỳnh Sơn, Nhất Hòa, Vũ Sơn với tổng 90 phiếu điều tra.

- Phương pháp phân tích và xử lý: Thông tin sau khi thu thập được xử lý bằng chương trình Microsoft Excel và phương pháp phân tích phương sai một yếu tố ANOVA để kiểm định giả thuyết trung bình bằng nhau của các nhóm mẫu được khảo sát.

3. Kết quả nghiên cứu

- Luận văn đã đánh giá được thực trạng phát triển kinh tế hộ nông dân tại huyện Bắc Sơn.

- Luận văn đã xác định những ảnh hưởng; điểm mạnh, điểm yếu, cơ hội và thách thức trong phát triển kinh tế hộ nông dân tại huyện Bắc Sơn.

- Luận văn đã đề xuất được các giải pháp phát triển kinh tế hộ nông dân huyện Bắc Sơn đến năm 2025.